
Sağlık Sektöründe Kalite Çalışmaları ve Akreditasyon

Bilge AYDIN

Sağlık Bakanlığı Kalite Koordinatörü, ANKARA

Günümüzde sağlık hizmetlerini iyileştirme çalışmaları sadece gelişmekte olan ülkelerin değil, gelişmiş ülkelerin de temel ve öncelikli gündem maddesi olmaya devam ediyor. Bugün gelişmiş olarak bilinen ülkelerde de sağlık sorunlarının varlığını sürdürdüğü bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır. Ancak sorunların varlığı, bunların çözülemeyeceği anlamına gelmemektedir.

Bu düşünceyle yola çıkan Bakanlığımız, sağlık hizmetlerinin etkili, verimli ve hakkaniyete uygun bir şekilde; organize edilmesi, sunulması ve finansmanının sağlanması amacıyla “sağlıkta dönüşüm programını” başlatmış ve ülkemizin gündeminde şimdiye kadar yeterince yer almayan kalite ve akreditasyon konusunu “sağlıkta dönüşüm programı” kapsamına alarak yeni bir adım atmıştır.

Ülkemiz sağlık sektöründe 1990’lı yıllardan itibaren ISO 9000 Kalite Yönetim Sistemi kullanılmaya başlanmış, 2000’li yıllardan itibaren de bu yönetim sistemine göre yapılanma çalışmaları yaygınlaşmıştır. Bugün sağlık hizmeti sunan kuruluşların yaklaşık %10’u ISO 9000 Kalite Yönetim Sistemi belgesine sahiptir. Ülkemizde Türk Akreditasyon Kurumu (TURKAK)ndan ve başka ülkelerin akreditasyon kurumlarından akredite olmuş belgelendirme kuruluşları ISO 9000 konusunda denetim ve belgelendirme hizmeti vermektedir.

Bununla birlikte Avrupa Kalite Yönetimi Vakfı (EFQM) mükemmellik modeli konusunda da çalışan sağlık kuruluşları bulunmaktadır. Bu konudaki çalışmalarını Türkiye Kalite Derneęi (KALDER) yürütmektedir.

Son yıllarda sağlık kuruluşlarımızın, sağlık hizmetlerinin özellikli yönlerini dikkate alan uluslararası akreditasyon standartlarını uygulama konusundaki çalışmalarının arttığı görülmektedir. Bu artışta Bakanlığımızın kalite ile ilgili politikalarının etkisi büyüktür.

Bakanlığımız sağlık akreditasyon sisteminin yapılandırılmasına yönelik çalışmaları “sağlıkta dönüşüm programı” kapsamında sürdürmektedir.

Akreditasyon; bir sağlık kuruluşunun önceden belirlenmiş ve yayımlanmış standartlara uygunluğunun, herkesçe kabul gören bir tüzel kişilik tarafından değerlendirilip onaylandığı resmi bir süreçtir (Rooney ve Ostenberg 1999).

Sağlık hizmetlerinin akreditasyonu; hastanın değerlendirilmesi, bakımı, tedavi sürecine etkisi olan hasta ve yakınlarının eğitimi, hasta hakları ve yönetimle ilgili süreçlere kadar uzanan oldukça geniş bir alanı kapsamaktadır.

Sağlık hizmetlerinin kalitesini geliştirerek sürekliliğini sağlamak ve halkımızın sağlık hizmetinin kalitesine olan güvenini arttırmak için sağlık akreditasyon sisteminin kurulması gündeme gelmiştir.

Sağlık akreditasyon sisteminin yapılandırılması;

- Türkiye için sağlık hizmetlerinin standartlarının belirlenmesi ve geliştirilmesi,
- Bakım kalitesinin geliştirilmesi,
- Sağlık sonuçlarını ölçebilmek için performans ölçüm sisteminin geliştirilmesi ve ulusal klinik kalite göstergelerinin belirlenmesi,
- Sonuçların karşılaştırılması için veri tabanının oluşturulması,
- Hasta ve çalışan güvenliğini ölçmek ve geliştirmek için sistem geliştirmek,
- İnsan kaynakları standartlarının oluşturulması, gibi ihtiyaçlardan kaynaklanmaktadır.

Ülkemizde sağlık akreditasyon sisteminin yapılandırılma sürecinde Bakanlığımız önderlik görevini yürütmektedir. Bakanlığımız, sağlık akreditasyon sisteminin kurulmasına yönelik olarak birtakım faaliyetler gerçekleştirmiştir.

Sağlık akreditasyon sisteminin yapılandırılması sürecinde Bakanlığımızın iki temel sorumluluğu bulunmaktadır:

1. Sağlık sektöründeki paydaşların katılımını sağlayarak sağlık akreditasyon sisteminin yapılandırılması sürecine önderlik etmek,
2. Kamu ve özel sektör kuruluşlarının sağlık akreditasyon sürecine hazırlanmalarını sağlamak.

Bakanlığımız birinci sorumluluğu kapsamında; akreditasyon konusunda paydaşlar arasında görüş birliği oluşturmak amacıyla toplantılar düzenlemiştir. Sağlık sektörünün tüm temsilcilerinin de katılımıyla gerçekleştirilen toplantılar sonucunda Türkiye’de sağlık akreditasyon sisteminin kurulması konusunda tüm taraflar arasında mutabakat sağlanmıştır.

Akreditasyon sisteminin uluslararası deneyimler ışığında kurulması amacıyla Bakanlığımız ve “Joint Commission International (JCI)” arasında; sistemin yapılandırılması, standart geliştirme, kalite izleme ve ölçme sistemlerinin geliştirilmesi, veri tabanı oluşturulması konularını kapsayan bir iş birliği protokolü imzalanmıştır.

Bakanlığımız sağlık sektörü temsilcilerinin katılımıyla, sağlık akreditasyon sisteminin yapılandırılması sürecinde etkin rol oynayacak Yönlendirme Komitesi ile Politika - Metod ve Organizasyon - Kaynaklar adlı çalışma gruplarını oluşturmuştur. Yönlendirme Komitesi ve çalışma grupları; sistemin temel stratejilerini ve hedeflerini belirlemek, akreditasyon sisteminin kurulması sürecinin teknik ve hukuki altyapısını oluşturmak için gerekli çalışmaları tamamlamıştır.

Bu konudaki ikinci sorumluluğu kapsamında Bakanlığımız, hastanelerin akreditasyon sürecine hazırlanmalarını sağlamak amacıyla da taşıyan bir mevzuatı yürürlüğe koymuştur. “Yataklı Tedavi Kurumları Kurumsal Kaliteyi Geliştirme ve Performans Değerlendirme Yönergesi” içerisinde JCI’nın hastane akreditasyon standartlarından yararlanılarak hazırlanan Kalite Geliştirme ve Değerlendirme Kriterleri yer almaktadır. Bu yönerge hastanelerimizin sağlık akreditasyon sistemine hazırlanmalarını sağlayacaktır. Şu an Sağlık Bakanlığına bağlı tüm hastaneler Kurumsal Kaliteyi Geliştirme ve Performans Değerlendirme Yönergesinde tanımlanan kriterleri yerine getirmek ve kriterler doğrultusunda yapılanmak üzere çalışmalarını sürdürmektedir.

Bakanlığımızın önderliğinde uluslararası iş birlikler ve ülkemiz sağlık sektöründeki tüm paydaşların da aktif katılımıyla gerçekleştirilecek etkinlikler; sağlık akreditasyon sisteminin uzlaşmayla hayata geçmesini sağlayacaktır. Bu süreçte amacımız; sektördeki bilgi ve deneyimi biraraya getirerek sistemin daha güçlü ve sağlam bir biçimde yapılandırılmasıdır.